

نگاهی کوتاه

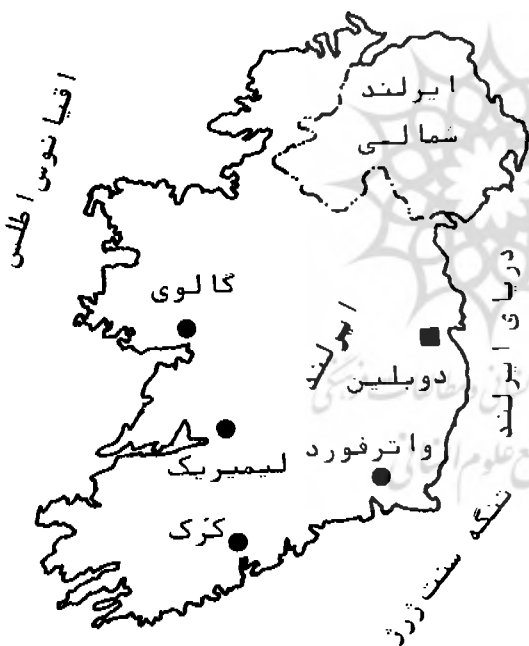
به اوضاع سیاسی و

اقتصادی جمهوری ایرلند

وضعیت عمومی:

جمهوری ایرلند^۱ در غرب جزایر بریتانیا و در اقیانوس اطلس شمالی واقع شده و از شمال و مغرب و جنوب به اقیانوس اطلس و از شرق به دریای ایرلند و تنگه سنت ژرژ محدود می‌باشد. حد فاصل جزیره ایرلند تا جزایر بریتانیا حدود ۸۰ کیلومتر است. جمهوری ایرلند ۸۰ درصد از سرزمین (جزیره) ایرلند را در بر گرفته و از ۲۶ شهرستان^۲ تشکیل شده است. این کشور ۶۸۸۹۰ کیلومتر مربع وسعت دارد. لازم بیاد آوری است قسمت شمالی جزیره که ایرلند شمالی (یا آلستر)^۳ نام دارد دارای شش شهرستان به وسعت ۱۴۰۹۵ کیلومتر مربع است و جزو قلمرو کشور بریتانیا محسوب می‌شود.

جمهوری ایرلند یک منطقه کوهستانی است، لکن چون کوههای آن متعلق به دوران اول زمین‌شناسی می‌باشند، دارای قله مرتفع نیست و ۸۳ درصد این کشور را زمینهای کشاورزی تشکیل می‌دهند. سواحل ایرلند

(1): EIRE-IRELAND

(2): County

(3): Uister

میانگین نرخ رشد جمعیت ایرلند بین سالهای ۱۹۸۱ - ۸۷ سالانه معادل ۰/۵ درصد بوده است.

پدیده مهاجرت را می‌توان نوعی دریچه اطمینان تلقی کرد که از فشارها می‌کاهد، لکن این واقعیت را نباید از نظر دور داشت که ضمن این مهاجرت ناخواسته، ایرلند بخشی از استعدادها و تخصص‌های انسانی خود را از دست می‌دهد و چنانچه این روند در درازمدت ادامه داشته باشد، ممکن است کشور با فرار مغزها مواجه شده و از این رهگذر، متحمل زیانهای اجتماعی و اقتصادی قابل ملاحظه‌ای گردد.

مردم ایرلند از نژاد سفید و تیره آیر (EIRE) هستند که کشور نیز به همین نام خوانده می‌شود. دین مردم مسیحی و اکثریت (۹۵ درصد) پیرو مذهب کاتولیک و بقیه پیرو مذهب پروتستان می‌باشند. زبان کشور ایرلندی است، لکن اسناد رسمی به هر دو زبان انگلیسی و ایرلندی نوشته می‌شوند. پایتخت ایرلند شهر دوبلین^۲ با جمعیتی حدود ۵۰۲ هزار نفر (۱۹۸۶) می‌باشند و در مشرق جزیره در کنار خلیجی به همین نام واقع شده است. دیگر شهرهای مهم این کشور عبارتند از: گُرک^۳، لیمریک^۴، گالوی^۵ و واترфорд^۶.

دارای بریدگیهای متعددی است و تعداد زیادی خلیج در کناره‌های آن تشکیل شده است. ایرلند نیز مانند انگلستان دارای آب و هوای معتدل و مرطوب است (درجه حرارت بین صفر تا ۲۱ درجه سانتیگراد) و جریان آب گلف استریم از نزدیکی سواحل آن می‌گذرد.

جمعیت جمهوری ایرلند طبق برآورد سال ۱۹۸۷ بالغ بر ۳/۵ میلیون نفر می‌باشد. میانگین رشد جمعیت بین سالهای ۱۹۸۱ - ۸۷ سالانه معادل ۰/۵ درصد بوده است که نسبت به متوسط رشد ۱/۵ درصدی جمعیت بین سالهای ۱۹۷۱ - ۸۱ کاهش قابل توجهی به شمار می‌رود. دلیل اصلی این کاهش نرخ رشد جمعیت، مهاجرت گسترده ایرلندیها به خارج می‌باشد. بین سالهای ۱۹۸۲ - ۸۷ بیش از یکصد هزار نفر از مردم این کشور به خارج مهاجرت کرده‌اند.^۱ با توجه به نرخ بیکاری ۱۸/۵ درصدی در این کشور (۱۹۸۸) علت اصلی مهاجرت ایرلندیها، یافتن کار در کشورهای مختلف و بویژه اروپایی بوده است. اگر چه با توجه به وضع اقتصادی نه‌چندان شکوفای ایرلند،

(1): EIU, *Country Profile Ireland. 1988-89* (London: EIU, 1988) P.8.

(2): Dublin

(3): Cork

(4): Limerick

(5): Galway

(6): Waterford

وضعیت سیاسی:

می‌رود و مبارزات ارتش جمهوریخواه ایرلند^۱ (ایرلند شمالی) برای کسب استقلال تمامی جزیره و وحدت دو ایرلند همچنان ادامه دارد.^۲

نوع حکومت ایرلند، جمهوری پارلمانی است. رئیس‌جمهور که با رأی مستقیم مردم برای مدت هفت سال انتخاب می‌شود رئیس کشور به‌شمار می‌رود ولی اختیارات اجرایی عمدتاً در دست نخست‌وزیر متمرکز است. نخست‌وزیر بنا به پیشنهاد مجلس نمایندگان، بوسیله رئیس‌جمهور منصوب می‌شود و ریاست قوه مجریه را عهده‌دار است. وزیر کابینه با معرفی نخست‌وزیر و تأیید قبلی مجلس نمایندگان و با حکم رئیس‌جمهور تعیین می‌شوند. هیئت دولت در مقابل مجلس نمایندگان مسئولیت قانونی دارد. بر طبق قانون اساسی، قدرت قانونگذاری به پارلمان تفویض شده است. پارلمان ایرلند مرکب از دو مجلس نمایندگان (Dail) و سناست. قابل ذکر است که رئیس‌جمهور و مجلس سنا در ایرلند از قدرت و اختیارات محدودی برخوردار می‌باشند. تعداد نمایندگان مجلس سنا شصت نفر است که یازده نفر آنان بوسیله نخست‌وزیر و ۴۹ نفر دیگر بطور غیرمستقیم انتخاب می‌گردند. همچنین مجلس نمایندگان که از اختیارات زیادی برخوردار

قسمتهایی از جزیره ایرلند در قرن سیزدهم به‌تصرف انگلیسی‌ها درآمده بود. در قرن هفدهم و در زمان زمامداری الیور کرامول، بریتانیا به‌سراسر این جزیره دست یافت و علی‌رغم تفاوت‌های قومی، مذهبی و زبانی، ایرلند تا مدتها تحت سلطه بریتانیا قرار داشت. در سال ۱۹۲۰ پس از دو سال جنگ‌های چریکی، ایرلند به‌دو بخش تقسیم گردید و شش شهرستان شمال شرقی آن (ایرلند شمالی) ضمیمه بریتانیا گردیدند.

در دسامبر ۱۹۲۲، ۲۶ شهرستان جنوبی جزیره، به‌عنوان کشور آزاد ایرلند (Free state) بصورت تحت‌الحمایه (Dominion) در حاکمیت امپراتوری بریتانیا باقی ماند. لکن بر اساس رأی مردم از تاریخ ۲۶ دسامبر ۱۹۳۷ کشور آزاد ایرلند به‌موجب قانون اساسی جدید خود، اعلام استقلال نمود و ارتباطات مستعمراتی خود را با بریتانیا قطع کرد ولی هنوز جزء کشورهای مشترک‌المنافع (Common Wealth) بود. سرانجام در ۱۸ آوریل سال ۱۹۴۱، ۲۶ شهرستان جنوبی بصورت جمهوری درآمد و بدنبال آن پیوندهای اشتراک منافع با بریتانیا را خاتمه داده و استقلال کامل خود را بدست آورد. البته مسئله ایرلند هنوز یکی از مشکلات سیاسی عمده بریتانیا به‌شمار

(1): Irish Republican Army (IRA)

(2): Europa Publications Limited, *The Europa Yearbook 1987*, Vol. 1 (London: Europa Publications Limited, 1989), P. 1447.

بین سالهای ۱۹۸۲ - ۸۷ بیش از یکصد هزار نفر از مردم این کشور به خارج مهاجرت کرده‌اند.

توافق بر سر یک برنامه توسعه اقتصادی و اجتماعی چهارساله و نیز اختصاص دو پست وزارت به حزب دموکراتهای ترقیخواه جامعه عمل پوشید و دولت جدید در اواسط ژوئیه ۱۹۸۹ کار خود را آغاز نمود.

دو حزب حاکم در دوره فعلی مجلس نمایندگان، مجموعاً ۸۳ کرسی را در اختیار دارند و رقیب اصلی آنها حزب فاین گال^۴ است که رهبری گروه مخالف پارلمانی را به عهده دارد.

وضعیت اقتصادی

جمهوری ایرلند دارای یک نظام اقتصادی مختلط (Mixed) می‌باشد. طبق ماده (۴۳) قانون اساسی این کشور، حکومت متعهد شده هیچ قانونی را که متضمن لغو مالکیت خصوصی است، تصویب ننماید. در کنار بخش خصوصی، دولت نیز از طریق شرکتهای دولتی، اعطاء کمکهای صنعتی و مشوقهای متعدد به بخش خصوصی و همچنین بواسطه سهم زیادش در هزینه‌های ملی، نقش مهمی را در اقتصاد ایفا می‌نماید. بطور سنتی، دولتهایی که در این کشور بر سر کار می‌آمده‌اند، بر خوردی عمل گرا^۵ با مسائل

است دارای ۱۶۶ عضو است و اعضاء آنرا نمایندگان احزاب مختلف که از طریق انتخابات آزاد و مستقیم برگزیده می‌شوند، تشکیل می‌دهند. دوره قانونی هر دو مجلس پنج سال است.

نخست وزیر فعلی ایرلند آقای چارلز هاگی^۱ رهبر حزب فیانافیل^۲ است که در انتخابات مارس ۱۹۸۷ به علت عدم برخورداری از اکثریت قاطع، مجبور به تشکیل دولت اقلیت گردید. در ۱۵ ژوئن ۱۹۸۹ مقارن با برگزاری انتخابات پارلمان اروپا، نخست وزیر ایرلند به امید دستیابی به اکثریت قاطع و کسب اعتبار سیاسی بیشتر برای حزب خود، نسبت به برگزاری انتخابات عمومی قبل از موعد اقدام نمود، لیکن برخلاف پیش بینی‌ها، در انتخابات مذکور نه تنها حصول اکثریت مورد نظر میسر نگردید بلکه تعداد نمایندگان حزب او از ۸۱ به ۷۷ نفر تقلیل یافت و در نتیجه حزب حاکم مجبور شد برای تشکیل دولت جدید با یک حزب درجه دوم بنام دموکراتهای ترقیخواه^۳ - که فقط شش کرسی را در اختیار داشت - ائتلاف نماید. پس از مدتها مذاکره سرانجام این ائتلاف ناخواسته با

(1): Charles Haughey

(2): Fianna Fail

(3): Progressive Democrats

(4): Fine Gael

(5): Pragmatic

اقتصادی داشته‌اند.

ویژگی عمده اقتصادی ایرلند در سالهای

اخیر، نرخ رشد نیروی کار و نیاز این کشور به افزایش سالانه مشاغل جدید بوده است، با توجه به این نکته که ظرفیت اقتصاد ایرلند جهت ایجاد مشاغل جدید با محدودیت مواجه می‌باشد. این امر از دو علت ناشی می‌گردد: نخست اینکه، میزان بالای استقراض خزانه‌داری^۱ از منابع داخلی و خارجی و بدهیها، مستلزم تلاشهایی در جهت کاهش هزینه‌های دولتی بوده است. در حالیکه این تلاشها تا سال ۱۹۸۷، از موفقیت اندکی برخوردار بوده و مضافاً به اینکه باعث کاهش تقاضای داخلی نیز شده است که این امر به نوبه خود نرخ رشد بالای صادرات صنعتی را نیز خنثی نموده و رشد اقتصادی را نیز متأثر

از نظر اقتصادی، جمهوری ایرلند مابین کشورهای پیشرفته اروپای غربی و امریکای شمالی از یکطرف و کشورهای در حال توسعه از طرف دیگر قرار دارد. ساختار سیاسی و شاخص‌های اساسی اجتماعی این کشور در وضعیت مناسبی می‌باشد و از این بابت مشابه کشورهای صنعتی غرب است، لکن از نقطه نظر درآمد سرانه و اهمیت بخش کشاورزی در اقتصاد، جمهوری ایرلند با کشورهای درآمد متوسط اروپایی نظیر اسپانیا و یونان قابل مقایسه می‌باشد. از سوی دیگر این کشور در سالهای اخیر از نظر رشد بسیار بالای تولیدات صنعتی و صادرات، سطح بدهیهای خارجی و جنبه‌هایی از ساختار جمعیت، مشابهت‌هایی با کشورهای تازه صنعتی شده آسیایی داشته است.

(1): Exchequer

نوع حکومت ایرلند، جمهوری پارلمانی است و رئیس جمهور با رأی مستقیم مردم برای مدت هشت سال انتخاب می شود. اما ریاست قوه مجریه بر عهده نخست وزیر می باشد.

محصولات صنعتی، شاهد رشد چشمگیری بود و در این سال تولید ناخالص داخلی ۳/۴ درصد افزایش یافت. قابل ذکر است که تولید ناخالص ملی ایرلند در این سال عمدتاً به دلیل بهره و سود انتقالی شعبات شرکتهای چندملیتی به شرکتهای مادر، ۱۲ درصد کمتر از تولید ناخالص داخلی این کشور بوده است.^۱ در سال ۱۹۸۸، تولید ناخالص داخلی ایرلند ۲۱۳۲۶ میلیون پوند (ایرلند) بوده که نسبت به سال قبل حاکی از ۵ درصد رشد واقعی بوده است (این میزان رشد در طول دهه ۱۹۸۰ بیسابقه بوده است). از سوی دیگر انتظار می رود که نرخ رشد تولید ناخالص ملی ایرلند در سال ۱۹۸۹، ۳/۷۵ درصد باشد.^۲ و برخلاف دو سال گذشته (۱۹۸۷ و ۱۹۸۸) که نرخ رشد عمدتاً متکی به افزایش صادرات بوده است، در سال فوق (۱۹۸۹) این نرخ رشد ناشی از افزایش تقاضای داخلی خواهد بود.

سطح قیمتها: همچون دیگر کشورهای عمده طرف تجاری ایرلند، نرخ تورم در سال ۱۹۸۹ در این کشور نیز حاکی از افزایش بود و قیمتهای مصرفی بیش از ۴ درصد افزایش یافت. در مقایسه با ۲/۱ درصد

ساخته است. ثانیاً، رشد سریع صنایع عمدتاً در بخشهای با تکنولوژی بالا نظیر صنایع الکترونیک و دارویی متمرکز بوده و می دانیم که در این بخشها، نرخ رشد بهره وری نیروی کار بسیار بالاست.

از این رو افزایش اشتغال به موازات نرخهای رشد سریع تولیدات، صورت نگرفته است. بطور کلی مسئله کنترل هزینه های دولتی و استقرار از یک سو و کنترل سطح بیکاری از سوی دیگر مهمترین مسئله ای بوده که اقتصاد ایرلند در طی دهه ۱۹۸۰ با آن مواجه بوده است.

حسابهای ملی: نرخ رشد تولید ناخالص داخلی ایرلند طی سالهای ۱۹۷۰-۸۲ سالانه بطور متوسط ۴ درصد بوده است. (از سال ۱۹۸۰ پس از چهار سال کاهش نرخهای رشد تا سال ۱۹۸۳) تولید ناخالص داخلی از سال ۱۹۸۴ - متعاقب افزایش صادرات و گسترش ساختمان سازی - شاهد یک نرخ رشد ۳/۲ درصدی بود که البته این روند افزایشی تداوم نیافت و در سالهای ۱۹۸۵ و ۱۹۸۶ بترتیب به ۱/۱ و ۰/۳ درصد تنزل پیدا کرد. در سال ۱۹۸۷ اقتصاد ایرلند متعاقب افزایش قابل توجه در صادرات

(1): EIU, *Country Profile Ireland 1988- 89* (London: EIU. 1988). P. 17.

(2): Central Bank of Ireland, *Quarterly Report no.3 1989*, P. 6.

افزایش قیمت کالاهای وارداتی در سال ۱۹۸۸، ترقی قیمت نفت و استحکام تقاضای داخلی، از جمله عوامل عمده افزایش تورم در سال مزبور بوده‌اند. با توجه به اوضاع و احوال بین‌المللی و رشد قیمت‌ها در اکثر کشورهای پیشرفته، انتظار می‌رود که نرخ تورم در ایرلند طی سال جاری (۱۹۹۰) به ۴/۵ درصد بالغ گردد.

نیروی کار: کل جمعیت فعال ایرلند در سال ۱۹۸۸، یک میلیون و ۳۰۶ هزار نفر بوده است که از این میزان یک میلیون و ۹۱ هزار نفر نیروی کار شاغل محسوب می‌شوند. از کل نیروی کار شاغل ۳۰۱ هزار نفر (۲۷/۵ درصد) در بخش صنعت، ۶۲۵ هزار نفر (۵۷/۲ درصد) در بخش خدمات و ۱۶۵ هزار نفر (۱۵/۱ درصد) در بخش کشاورزی شاغل بوده‌اند. قابل ذکر است که تعداد بیکاران در این سال ۲۱۵ هزار نفر و نرخ بیکاری نیز ۱۸/۵ درصد بوده است.^۱

کشاورزی: اهمیت بخش کشاورزی در اقتصاد ایرلند - که عمدتاً کشت و زرع و دامپروری را شامل می‌گردد - طی دو دهه گذشته به موازات رشد صنایع کاهش یافته است. با اینحال این کشور در بین کشورهای جامعه اقتصادی اروپا هنوز یک سرزمین کشاورزی محسوب می‌شود و بخش کشاورزی نقش مهمی در اقتصاد و زندگی اجتماعی مردم ایرلند ایفا می‌نماید. بطوریکه

در سال ۱۹۸۷ حدود ۱۱ درصد تولید ناخالص داخلی و قریب ۲۰ درصد از صادرات ایرلند متکی به این بخش بوده است.^۲ البته لازم به یادآوری است که نیروی کار در بخش کشاورزی بین سالهای ۱۹۷۳ تا ۱۹۸۷ از ۲۶۰ هزار نفر به ۱۶۳۰۰۰ نفر کاهش یافته است.

با توجه به شرایط اقلیمی مساعد و میزان

بارندگی نسبتاً

زیاد، کشاورزی ایرلند بیشتر متکی به چراگاه‌های طبیعی و مزارع علوفه است که در مجموع حدود ۲۰ درصد از اراضی قابل کشت را تشکیل می‌دهند.

به همین جهت عمده‌ترین فعالیت بخش کشاورزی، دامداری چندمنظوره و تولید فرآورده‌های لبنی و گوشت می‌باشد. محصولات زراعی در این کشور توسعه چشمگیری نیافته و تقریباً محدود به زراعت غلات، چغندر قند، سیب‌زمینی و برخی از دیگر محصولات و بویژه میوه گردیده است.

بخش کشاورزی ایرلند متعاقب پیوستن به جامعه اقتصادی اروپا (در سال ۱۹۷۳) و بهره‌مندی از سیاست مشترک کشاورزی این جامعه^۳ (CAP) احیا گردیده و بیش از سایر بخش‌های اقتصادی این کشور از مزایای عضویت در جامعه منتفع شده است. بطور مثال صادرات گوشت گوساله این کشور از ۳۵ هزار تن در سال ۱۹۷۲ به بیش از ده برابر

(1): Ibid. P. 15

(2): EIU. *Op. cit.*, P.14.

(3): Common Agricultural Policy

در سال ۱۹۸۸ افزایش داشته و در این سال صادرات گوساله ایرلند ۲۳۵۶۰۰ رأس بوده است.^۱

قابل ذکر است که ۸۷ درصد از ارزش محصولات کشاورزی ایرلند را در سال ۱۹۸۷، تولیدات دامی و لبنی تشکیل می‌داده که از این میزان، ۴۲ درصد به گوشت گوساله و ۴۰ درصد به شیر اختصاص داشته است.^۲

صنایع: صنایع کارخانه‌ای در ایرلند از دو بخش عمده تشکیل می‌گردد: یک بخش تازه تأسیس یافته که عمدتاً تحت مالکیت خارجیهاست و بشدت متکی به شرکتهای صادراتی است و بیشتر صنایع مدرن و پیشرفته را در بر می‌گیرد. دیگر بخش سنتی است که از شرکتهای کوچک ایرلندی تشکیل شده و عمدتاً تأمین کننده بازار داخلی است. در طی ۲۵ سال گذشته، سیاست توسعه صنعتی ایرلند، عمدتاً بر تشویق شرکتهای خارجی در جهت تأسیس شعباتی در این کشور متمرکز بوده است. این شرکتهای تولید و صادرات خود را به سرعت گسترش داده و از بهره‌وری بسیار بالا برخوردار گردیده‌اند. البته این سیاست از نقطه نظر ایجاد اشتغال در بخش صنعت با

موفقیت ناچیزی مواجه بوده بطوریکه در سال ۱۹۸۷ این بخش تنها ۱۷ درصد از کل نیروی کار جامعه را در استخدام خود داشته است که نسبت به ۲۱ درصد سال ۱۹۸۰، کاهش قابل توجهی به شمار می‌رود.^۳

علاوه بر این شرکتهای خارجی، ارتباطات ناچیزی با اقتصاد داخلی ایرلند برقرار کرده و میزان زیادی از سود خود را از این کشور خارج می‌نمایند ضمن اینکه میزان ارزش افزوده ناشی از عملیات شرکتهای خارجی در ایرلند پایین می‌باشد.

از این نظر دولت ایرلند، طی تصمیماتی که در سال ۱۹۸۴ اتخاذ نمود، سیاست صنعتی خود را با تأکید بر تحقیقات، تکنولوژی، توسعه شرکتهای داخلی و بهبود ارتباطات ملی (بین صنایع) متمرکز ساخت که البته این سیاست و سیاستهای جدیدی که در سال ۱۹۸۸ اتخاذ شده در جهت محدود نمودن فعالیت شرکتهای خارجی نبوده است. طی سالهای اخیر فعالترین بخشهای صنعتی ایرلند صنایع شیمیایی، فلزی و مهندسی بوده که عمدتاً در اختیار شرکتهای خارجی است. از سوی دیگر طی این مدت صنایعی چون: منسوجات، پوشاک و چرم با

(1): Central Bank of Ireland, *Annual Report 1989* (Dublin: Central Bank of Ireland 1989). P. 97.

(2): EIU, Op. cit, P. 14.

(3): *Ibid*, P. 19.

روی نیز وجود دارد که اکثر محصولات این معادن به خارج از کشور صادر می‌شوند. در سال ۱۹۸۷ کل صادرات سرب و روی ایرلند، ۴۰۹ هزار تن بوده که نسبت به سال ۱۹۸۰ حدود ۴۰ درصد کاهش داشته است.^۲

انرژی: کل نیاز جمهوری ایرلند به انرژی اولیه در سال ۱۹۸۶ معادل ۸۶۹۷ هزار تن نفت بوده که نسبت به سال قبل ۴/۲ درصد افزایش داشته است. در این کشور خانوارها حدود ۳۵ درصد، بخش صنعت ۳۲ درصد، حمل و نقل ۲۰ درصد و بخش تجاری ۱۳ درصد از کل انرژی تولیدی را به مصرف می‌رسانند. بیش از نیمی از انرژی مورد مصرف در ایرلند را نفت تشکیل می‌دهد (۵۴ درصد در سال ۱۹۸۶) که البته این سهم از سال ۱۹۸۰ که ۶۸ درصد بوده تا کنون همواره کاهش یافته است.

کاهش تولید مواجهه بوده‌اند. از نظر مقایسه، شاخص تولیدات صنایع مهندسی از ۱۰۳/۲ در سال ۱۹۸۲ (۱۰۰ = ۱۹۸۰) به ۲۱۷/۲ در سال ۱۹۸۷ افزایش داشته در حالیکه شاخص تولیدات منسوجات طی این مدت از ۱۰۱/۹ به ۸۸/۶ تنزل یافته است. بطور کلی شاخص حجمی تولیدات صنعتی ایرلند در سال ۱۹۸۸، ۱۶۸/۶ بوده که نسبت به سال قبل از آن از رشدی معادل ۱۲/۵ درصد برخوردار بوده است.^۱

از سوی دیگر بخش معدن ایرلند به دلیل فقدان معادن بزرگ و متعدد، بخش کوچکی به شمار می‌رود بطوریکه در سال ۱۹۸۶ تنها ۸ هزار نفر نیروی کار در این بخش فعالیت داشته‌اند. اکثر معادن ایرلند را کانیهایی غیرفلزی تشکیل می‌دهند که شامل ذغال سنگ نارس (Peat) و سنگ گچ، سنگ آهک، باریت و دیگر سنگهای معدنی غیرفلزی می‌باشند. در ایرلند معادن سرب و

(1): Central Bank of Ireland, *Op. cit.*, P. 96.

(2): EIU, *Op. cit.*, P. 17.

از نظر اقتصادی، جمهوری ایرلند مابین کشورهای پیشرفته اروپای غربی و امریکای شمالی از یکطرف و کشورهای در حال توسعه از طرف دیگر قرار دارد.

مصرفی ایرلند بصورت نفت خام وارد و در تنها پالایشگاه این کشور بنام وایت گیت (Whitegate) در شهر کُرک (Cork) تصفیه می‌گردد. شرکت ملی نفت ایرلند (INPC) از طریق قراردادهای دوجانبه با تعدادی از تولید کنندگان نفت خاورمیانه، اقدام به ورود نفت می‌نماید.

از سوی دیگر ذغال سنگ نارس Peat، گاز طبیعی، ذغال سنگ و نیروی برق ۴۶ درصد از کل مصرف انرژی ایرلند را تأمین می‌کنند (۱۹۸۶) قابل ذکر است که این میزان در سال ۱۹۸۰، ۳۲ درصد بوده و نشانگر آن است که دولت ایرلند در اجرای سیاست خود مبنی بر کاهش وابستگی به نفت موفق بوده است.

گاز طبیعی مورد استفاده در ایرلند، از تنها حوزه گازی بنام کینسال هد (Kinsale Head) – که ذخایر آن در سال ۱۹۸۴ حدود ۲۲۷ میلیارد متر مکعب برآورد شده – تأمین می‌گردد. از سوی دیگر حدود $\frac{1}{3}$ نفت

جدول (۱): مصرف انرژی اولیه ۱۹۸۱ – ۸۹

(هزار تن معادل نفت)

۱۹۸۶	۱۹۸۵	۱۹۸۴	۱۹۸۳	۱۹۸۲	۱۹۸۱	
۱۱۱۶	۱۴۵۷	۱۴۴۱	۱۴۸۰	۱۴۹۰	۱۱۳۰	ذغال تورب (Peat)
۲۵۸۴	۱۰۵۵	۹۹۱	۱۰۰۱	۸۶۹	۸۶۰	ذغال سنگ
۴۶۱۳	۳۸۷۷	۳۸۹۱	۳۹۸۷	۴۳۸۳	۵۰۶۹	نفت
۲۲۲	۲۰۳	۱۷۳	۲۰۲	۲۰۲	۲۲۲	نیروی برق
۱۱۰۳	۱۷۵۴	۱۶۶۰	۱۶۱۴	۱۴۱۰	۸۹۶	گاز طبیعی
۸۶۹۷	۸۳۴۶	۸۱۳۶	۸۰۸۴	۸۱۵۴	۸۱۶۷	جمع

EIU, Op. cit, P. 18.

مأخذ:

کنترل هزینه‌های دولتی و استقرار از یک سو و کنترل سطح بیکاری از سوی دیگر
مهمترین مسئله‌ای بوده که اقتصاد ایرلند در طی دهه ۱۹۸۰ با آن مواجه بوده است.

است این کسری در نیمه دوم دهه ۱۹۷۰
افزایش سریعی یافت و در سال ۱۹۸۱ به ۱۵
درصد از تولید ناخالص داخلی بالغ گردید.
از آن زمان به بعد این کسری کاهش یافته و
در سال ۱۹۸۵ به مازاد تبدیل گردید و در
سال ۱۹۸۷ مازاد تجاری به حد اکثر خود
(۱۵۶۸/۳ میلیون پوند ایرلند) رسید.

بخش کشاورزی - علی‌رغم کاهش
سهم آن در کل ارزش صادرات از ۳۴ درصد
در سال ۱۹۸۰ به ۱۹ درصد در سال
۱۹۸۷ - با اینحال یکی از بخشهای مهم
صادراتی ایرلند بشمار می‌رود. گوشت و
فرآورده‌های آن همراه با محصولات لبنی
عمده‌ترین محصولات کشاورزی صادراتی
این کشور را تشکیل می‌دهند. علاوه بر آن
گاو زنده نیز رقم صادراتی قابل توجهی
به شمار می‌رود. از سوی دیگر مواد شیمیایی،
ماشین‌آلات و تجهیزات حمل و نقل
عمده‌ترین محصولات صادراتی بخش
صنعت را تشکیل می‌دهند.

انگلستان عمده‌ترین شریک تجاری
ایرلند می‌باشد، بطوریکه در سال ۱۹۸۷
تأمین کننده ۴۱/۷ درصد از واردات و
خریدار ۳۷/۶ درصد از صادرات ایرلند بوده
است. دیگر شرکای تجاری ایرلند به ترتیب
اهمیت عبارتند از: آلمان غربی، امریکا،
فرانسه، هلند، بلژیک و لوکزامبورگ و ژاپن.

خدمات: حدود ۴۶ درصد از نیروی کار
ایرلند در سال ۱۹۸۷ در رشته‌های متعدد
خدماتی این کشور شاغل بوده‌اند. بخش
خدمات و بویژه صنعت توریسم در ایرلند،
فعال می‌باشد. بطوری که در سال ۱۹۸۷
حدود ۱۳۵۳ میلیون پوند (ایرلند) درآمد
صادرات خدمات این کشور بوده است که
نسبت به کل درآمدهای صادراتی ایرلند رقم
قابل توجهی به شمار می‌رود. همانگونه که
گفته شد، توریسم مهمترین رشته خدماتی
ایرلند می‌باشد، بطوریکه در اقتصاد کوچکی
چون ایرلند، حدود ۷۰ تا ۸۰ هزار نفر در این
رشته شاغل می‌باشند. کل درآمدهای
توریستی ایرلند در سال ۱۹۸۶، حدود ۱۱۵۸
میلیون دلار بوده که البته نسبت به سال قبل
حدود ۱۰/۶ درصد کاهش داشته است.
اگر چه صنعت توریسم طی ۲۵ سال اخیر با
کاهش مواجه بوده لکن همچنان سومین
صنعت صادراتی جمهوری ایرلند به شمار
می‌رود.

تجارتی خارجی: همچون اکثر
اقتصادهای کوچک، جمهوری ایرلند نیز
به میزان زیادی به تجارت خارجی وابسته
می‌باشد. در سال ۱۹۸۷ صادرات کالا و
خدمات ۶۸ درصد از تولید ناخالص ملی این
کشور را تشکیل می‌داده است. اقتصاد ایرلند
به طور سنتی با کسری تجاری مواجه بوده

جدول (۲): ارزش اقلام وارداتی به تفکیک سرمایه‌های و واسطه‌ای و مصرفی

۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۹۸۶	۱۹۸۵	
۲۷۷۵/۹ (۲۷)	۲۴۱۲/۷ (۲۶)	۲۳۳۱/۶ (۲۷)	۲۳۱۷/۴ *(۲۵)	کالاهای مصرفی
۱۴۷۴/۳ (۱۵)	۱۳۳۸/۶ (۱۵)	۱۱۹۲/۳ (۱۴)	۱۲۵۳/۲ (۱۳)	کالاهای سرمایه‌ای
۴۳۷/۴ (۴)	۴۱۳/۲ (۵)	۴۳۲ (۵)	۴۵۵/۲ (۵)	مواد خام کشاورزی
۵۴۴۸/۸ (۵۳)	۴۹۴۷ (۵۴)	۴۶۴۸/۲ (۵۴)	۵۳۷۲/۴ (۵۷)	مواد خام صنعتی
۷۶/۸ (۱)	۴۲/۷ (-)	۱۷/۱ (-)	۲۹/۹ (-)	کالاهای طبقه بندی نشده

* - درصد

Central Bank of Ireland, *Op. cit.*, P. 89.

مأخذ:

جدول (۳): ارزش اقلام صادراتی به تفکیک کشاورزی و صنعتی ۱۹۸۵ - ۸۸

(میلیون پوند، قیمت‌های جاری)

۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۹۸۶	۱۹۸۵	
۲۲۷۴/۳ (۱۸)	۲۰۲۵/۶ (۱۹)	۱۷۷۰/۴ (۱۹)	۱۷۸۰/۶ (۱۸)	کشاورزی
۹۸۲۶ (۸۰)	۸۶۰۲/۶ (۸۰)	۷۵۱۹/۵ (۸۰)	۷۸۳۶/۲ (۸۱)	صنعتی
۲۰۰/۴ (۲)	۹۵/۳ (۱)	۸۴/۵ (۱)	۱۲۶/۲ (۱)	کالاهای طبقه بندی نشده

مأخذ: همان

۱۹۸۷	۱۹۸۰	وزارت	۱۹۸۷	۱۹۸۰	صادرات
۴۱/۷	۵۰/۸	انگلستان	۳۱/۶	۴۲/۷	انگلستان
۱۷	۸/۷	آمریکا	۱۲/۳	۹/۶	آلمان غربی
۸/۴	۶/۹	آلمان غربی	۱۰/۲	۱/۱	فرانسه
۴/۴	۵/۲	فرانسه	۸/۶	۵/۲	آمریکا
۳/۷	۲/۸	هلند	۸	۵/۵	هلند
۴/۳	۲/۵	ژاپن	۵/۳	۵	بلژیک لوکزامبورگ
(۶۵/۶)	(۷۲/۷)	(جامعه اقتصادی اروپا)	(۷۳/۵)	(۷۴/۴)	(جامعه اقتصادی اروپا)

Ibid, P. 27.

مأخذ:

تراز پرداختها: تا سال ۱۹۸۶ تراز حساب جاری ایرلند همواره از یک کسری تجاری، یک مازاد اندک در بخش خدمات و یک مازاد قابل توجه در انتقالات بین‌المللی تشکیل می‌شده است. در خلال دهه ۱۹۸۰ (نیمه دوم) کسری تجاری ایرلند به مازاد تبدیل گردید، لکن کسری زیاد در درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری بعنوان یک پدیده جدید در این دهه ظاهر شد. دلیل عمده این کسری، افزایش زیاد در بهره پرداختی بدهیهای خارجی دولت و همچنین انتقال سود و بهره شرکتهای خارجی از ایرلند بوده، ضمن اینکه طی دهه ۱۹۸۰ خالص انتقالات بین‌المللی متعاقب افزایش انتقالات از جامعه اقتصادی اروپا، بتدریج افزایش یافته است.

از سوی دیگر درآمدهای توریستی در سال ۱۹۸۶ - متعاقب کاهش تعداد توریستهای امریکایی - افت شدیدی را شاهد بود که البته در سال ۱۹۸۷ بتدریج بهبود پیدا کرد. بطور کلی مجموعه این تحولات باعث گردیده که کسری حساب جاری ایرلند از سال ۱۹۸۴ بتدریج کاهش یابد و در سال ۱۹۸۷ به یک مازاد ۲۶۳ میلیون پوندی (ایرلند) - که معادل ۱/۴ درصد تولید ناخالص داخلی این کشور است - تبدیل گردد. لازم به ذکر است که تراز حساب تجاری و حساب جاری ایرلند در سال ۱۹۸۸ بترتیب از مازادی معادل ۲۰۲۵ و ۴۳۷ میلیون پوند برخوردار بوده‌اند^۱.

(1): Central Bank of Ireland, *Op. cit.*, P. 28.

بخش کشاورزی ایرلند متعاقب پیوستن این کشور به جامعه اقتصادی اروپا (در سال ۱۹۷۳)، احیا گردیده و بیش از سایر بخش های اقتصادی این کشور از مزایای عضویت در جامعه منتفع شده است.

ذخایر خارجی ایرلند (شامل سهمیه در (IMF)، حق برداشت مخصوص و ارز) در طی دهه ۱۹۸۰ از وضعیت مطلوبی برخوردار بوده و در سال ۱۹۸۷ متعاقب مازاد حساب جاری، کل این ذخایر به حدود ۴/۸ میلیارد دلار بالغ گردیده است.

جدول (۵): تراز پرداختها ۱۹۸۲ - ۸۷

(میلیون پوند ایرلند)

۱۹۸۷	۱۹۸۶	۱۹۸۵	۱۹۸۴	۱۹۸۳	۱۹۸۲	
						حساب جاری :
۱۳۱۰	۲۳۵	۱۳۶/۶	-۱۹۶/۶	-۵۲۱/۵	-۱۱۲۰/۴	تراز تجاری
۱۳	۵۳	۲۰۵/۲	۱۵۱/۵	۱۰۹	۱۳۹/۲	تراز خدمات
-۱۹۴۶	-۹۵۷	-۱۹۶۵/۷	-۱۶۲۸/۸	-۱۱۸۳/۹	-۹۲۷/۷	درآمد عوامل
۸۸۶	۹۵۷	۹۷۳/۸	۷۲۸/۵	۶۷۱/۲	۵۹۳/۲	انتقالات
۲۶۳	-۵۱۳	-۶۵۰/۱	-۹۴۵/۴	-۹۲۵/۲	-۱۳۱۵/۷	خالص تراز جاری
						حساب سرمایه :
-۶۲۱	-۴۰۷	۱۰۸	-۱۳۷/۶	۸۷/۲	۲۸۵/۳	سرمایه خصوصی
۱۲۳۱	۱۱۹۸	۱۰۲۸/۹	۸۵۴/۳	۷۱۲/۷	۱۲۲۰/۷	سرمایه دولتی
-۷۹	۵۵۴	۲۸۵/۷	۳۶۸/۲	۶۰۵/۶	۱۳۲/۲	معاملات بانکی
-۶۰۶	۷۲	-۱۹۵/۷	۳۲/۷	-۲۲۷/۱	-۹۰/۷	تغییر در ذخایر خارجی (- = افزایش)
-۷۴	۱۴۱۸	۱۰۱۰/۹	۱۱۱۷/۶	۱۱۷۸/۴	۱۵۴۷/۵	خالص تراز سرمایه
-۱۸۹	-۹۰۵	-۳۶۰/۸	-۱۷۲/۲	-۲۵۳/۲	-۲۳۱/۸	مانده شامل از قلم افتادگی ما

صنایع مدرن و پیشرفته ایرلند که بشدت متکی به صادرات می‌باشند، تحت مالکیت شرکتهای خارجی می‌باشند که ارتباطات ناچیزی با اقتصاد داخلی ایرلند برقرار کرده‌اند.

می‌گردیده است. همچنین کل اصل و فرع پرداختی این کشور بابت بدهیهای خارجی خود در سال ۱۹۸۸، ۱۰۱۵ میلیون پوند ایرلند بوده است^۱.

مقررات تجاری و ارزی: تجارت خارجی ایرلند (بعنوان یکی از اعضای جامعه اقتصادی اروپا) متناسب با سیاستهای این جامعه تنظیم می‌گردد هیچ محدودیتی بر صادرات این کشور وجود ندارد و همچنین به استثنای چند مورد، واردات غیرکشاورزی ایرلند از جامعه اقتصادی اروپا و افتا* (اتحادیه تجارت آزاد اروپا) با هیچ محدودیتی مواجه نمی‌باشد.

بر واردات این کشور از کشورهای غیرعضو جامعه اقتصادی (یا افتا) تعرفه‌ها، عوارض و سهمیه‌های مشترک جامعه اروپا وضع می‌گردد. البته این تعرفه‌ها و عوارض بر کالاهایی که به منظور صادرات در صنایع مورد استفاده قرار می‌گیرند، برقرار نمی‌شود. صادرکنندگان ایرلندی به اعتبارات صادراتی شش ماهه محدود می‌باشند و عادتاً باید کل عواید صادراتی خود را بدون تأخیر به کشور بازگردانند. معاملات اوراق بهادار تحت کنترل می‌باشد و از این بابت جمهوری ایرلند موقتاً از برنامه آزادسازی جابجایی سرمایه در

بدهیها: بخش عمده و قابل توجه نیازهای مالی دولت ایرلند از طریق استقراض خارجی تأمین می‌گردد. بدهیهای خارجی این کشور در سال ۱۹۸۷، ۳۷ درصد از کل بدهیهای دولت را تشکیل می‌داده، بطوری که به ۵۹۲ میلیون پوند (ایرلند) بالغ می‌گردید که نسبت به سال گذشته حاکی از ۳۷ درصد کاهش بوده است. قابل ذکر است که بدهیهای خارجی ایرلند طی سالهای ۱۹۸۵ و ۱۹۸۶ - بدنبال کاهش ارزش دلار در مقابل دیگر ارزهای عمده - شاهد افت قابل توجهی بوده بطوریکه از ۱۲۸۵ میلیون پوند (ایرلند) در سال ۱۹۸۱ به ۸۱۲ میلیون پوند در سال ۱۹۸۶ رسیده است. بدهی خارجی ایرلند را عمدتاً ارزهایی چون: دلار، مارک آلمان غربی، فرانک سوئیس وین ژاپن تشکیل می‌دهند. بین سالهای ۱۹۸۰ تا ۱۹۸۷، ارزش پوند ایرلند به تناوب در مقابل این ارزها (به استثنای دلار) کاهش داشته و این امر باعث گردیده که طی این مدت در اصل و فرع بدهیهای خارجی این کشور در چندین مرحله تجدید نظر بعمل آید.

لازم به یادآوری است که کل بدهی معوقه (Out standing) ایرلند تا پایان سال ۱۹۸۷ بالغ بر ۹۶۹۶ میلیون پوند (ایرلند)

(1): EIU, *Op. cit.*, P. 30.

* EFTA- European Free Trade Association.

توریسم مهمترین رشته خدماتی ایرلند می باشد بطوریکه حدود ۷۰ تا ۸۰ هزار نفر از نیروی کار این کشور در این رشته شاغل می باشند.

سیستم نوسان داشته باشد. ارزش پوند ایرلند در اوت ۱۹۸۶ معادل ۸ درصد در سیستم پولی اروپایی کاهش پیدا کرد که این اولین کاهش ارزش یک جانبه پوند ایرلند محسوب می گردید. این امر به دلیل اثر کاهش ارزش پوند انگلستان (و در مقیاس کمتری دلار آمریکا) بر قدرت رقابتی ایرلند بود. از سوی دیگر افزایش ارزش پوند انگلستان در بین سالهای ۱۹۸۷ - ۸۸، افزایش متناسبی را در پوند ایرلند بدنبال نداشت و از این رو باعث افزایش قدرت رقابتی ایرلند در مقابل انگلستان گردید.

قابل ذکر است که ارزش برابری پوند ایرلند در مقابل برخی از ارزهای عمده در سه ماهه سوم سال ۱۹۸۹ بدین شرح بوده است.

جامعه اروپا معاف می باشد. در خصوص معاملات سرمایه، شرکتهای ایرلندی جهت صدور سهام برای غیراتباع این کشور مکلف به کسب مجوز می باشند و همچنین شرکتهای مذکور به منظور دریافت وام از خارج نیاز به اجازه دولت دارند. در راستای سیاست تشویق سرمایه گذاری مستقیم، انتقال آزادانه سود و سود سهام مجاز می باشد.

ارزش برابری پول: تا مارس سال ۱۹۷۹ هر پوند ایرلند معادل یک پوند انگلستان بود. لکن از هنگام پیوستن ایرلند به سیستم پولی اروپا (EMS) این رابطه با پوند انگلستان قطع گردید. عضویت در متضمن تعهدی است مبنی بر اینکه پوند ایرلند می تواند بطور رسمی در یک محدوده ۲/۲۵ درصدی در مقابل دیگر ارزهای این

دلار آمریکا پوند انگلستان مارک آلمان غربی فرانک سوئیس

هر پوند ایرلند معادل ۱/۴۲۳۹ ۰/۸۸۰۳ ۲/۶۶۴۱ ۲/۳۰۷۴

مأخذ:

Central Bank of Ireland, *Quarterly Report, No. 3, 1989* (Dublin: Central Bank of Ireland 1989), P. 25.

(1): European Monetary System.

کل بدهیهای معوقه ایرلند تا پایان سال ۱۹۸۷ بالغ بر ۹۶۹۶ میلیون پوند می‌گردد است.

گردد است.

استقراض خارجی و نرخ بالای بیکاری از جمله مشکلات عمده اقتصادی ایرلند طی دهه ۱۹۸۰ بوده‌اند که عمده سیاستهای دولت این کشور نیز طی این مدت کنترل و فائق آمدن بر این مشکلات بوده است که اولاً سطح بدهی خارجی خود را طی یک برنامه بلندمدت در یک حد قابل قبولی حفظ نماید و ثانیاً مشکل بیکاری را که به مهاجرت‌های روزافزونی منجر شده، تا حدود ۱۲ درصد طی سالهای آینده نگاهدارد. بطور کلی ایرلند به جهت پیوستن به جامعه اقتصادی اروپا و بهره‌مند شدن از کمکهای این جامعه، با مشکل عمده‌ای مواجه نمی‌باشد و پیش‌بینی می‌شود که تا سال ۱۹۹۲ اقتصاد این کشور رشد آرام و مداومی را داشته باشد.

نتیجه‌گیری: همانگونه که ملاحظه گردید، ایرلند که یکی از اعضای جامعه اقتصادی اروپا می‌باشد، از نظر اقتصادی در وضعیتی مابین کشورهای پیشرفته اروپایی و امریکای شمالی از یکطرف و کشورهای در حال توسعه از سوی دیگر قرار دارد. جمهوری ایرلند که تا اواخر دهه ۱۹۷۰ کشوری کاملاً کشاورزی محسوب می‌گردید، امروزه اگرچه این بخش همچنان نقش مهمی در اقتصاد این کشور ایفا می‌نماید، لکن بخش صنعت نیز به‌یمن عواملی چون صدور محصولات صنعتی به بازارهای بین‌المللی و رشد و توسعه صنایع پیشرفته و مدرن (همچون صنایع الکترونیک و دارویی) در سالهای اخیر تحولات قابل‌توجهی را شاهد بوده، بطوریکه پس از چند سال رکود، رشد اقتصادی ایرلند طی دو سال ۱۹۸۷ و ۱۹۸۸ عمدتاً به‌اتکاء رشد صادرات محصولات صنعتی حاصل

منابع:

- 1- Central Bank of Ireland, *Annual Report, 1989*, Dublin: Central Bank of Ireland, 1989.
- 2- Central Bank of Ireland, *Quarterly Bulletin, Autumn 1989*, Dublin: Central Bank of Ireland, 1989.
- 3- EIU, *Country Profile Ireland, 1988, 89*, London: EIU Publications 1988.
- 4- *The Europa Yearbook 1987, Vol. 1*, London: Europa Publications Limited, 1987.

۵ - وزارت بازرگانی، دفتر بازرگانی خارج از کشور، آشنایی با کشورهای عضو جامعه اقتصادی اروپا، تهران: دفتر بازرگانی خارج از کشور، اسفند ۱۳۶۸.